Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхетал

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера деиз ● ШИНАРА, 3 апрель, 1975 шу. ● № 40 (5486). ● Мах 2 кеп.

ДАЬХЕН ДОККХИЙ СОВГIАТАШ ДIАДАЛАР

1 апреле Кремле СССР Лаккхьарчу Совета Президиума Председателе, Н. В. Подгорне КПСС ЦК Политбюро члена, Украина Компарте ЦК хьалхарчу секретарг В. В. Щербицке кепа дIелеран Ленина орден, Социалистически Къахьегама Туйрала шIи тIалларан йоьла СССР Лаккхьарчу Совета Президиумо гIоьмарш «Марси Гонн» яха дошо медаль В. В. Щербицкена из доккха совгIат деннад юьта боахам деГIаболабIара хьалхьхьара КПСС XXIV съезда решеннеш кхочушйаьрг, ялат дикка дуккагIа даккхара, 1973-чех 1974-чех шеран пачахьалкхенга цIъаьрг-га миллиард пуд ялат доккхачу Iалашдаран республикан партийин организацийна баьвга балха кулгалдаран дахьле доккхий хIамаш кхоьгIуьлларах.

Украинский ССР-о парте XXIV съезда решеннеш кхочушйаьна лаьмнаш дахьле селлорд цIоьгIа мах бийраг совгIат ца Iаьнаш ду. В. В. Щербицке ЦК Политбюрона, СССР Лаькхьарчу Совета Президиума, Советерсен правительствана.

Ленина орден, Социалистически Къахьегама Туйрала шIи тIалларан йоьла СССР Лаькхьарчу Совета Президиума грамота «Марси Гонн» яха дошо медаль Iаьнаш. КПСС ЦК Политбюрона членалла кандидата, Узбекстана Компарте ЦК хьалхарчу секретаран Ш. Р. Рашидова. Цунна из совгIат деннад юрта боахам деГIаболабара хьалхьхьара КПСС XXIV съезда решеннеш кхочушъяьра, боамбин дикка дуккагIа баккхаран, пачахьалкхенга 1973 шера. 4.9 миллион 1974 шера 5,3 миллион тонн боамбин-бедал боккхачу Iалашдаран республикан партийин организацийна баьвга балха кулгалдаран дахьле доккхий хIамаш кхоьгIуьлларах.

СовгIат ца Iаьнаш Ш. Р. Рашидова КПСС ЦК-ана цун Политбюрона, СССР Лаькхьарчу Совета Президиума цун Советерсен правительствана, Леонид Ильич БрежневгIара дег-Iаьна дахьхьара дийцар дар совгIатан, доккха ярца йолаш, цоьаьгIа могаш - мацца-болиш, къахьегаш, творчески гIуьлаккхийца доккхий толамаш доахаш хIа баьхар доаш доьла баьккхаш парна.

(ТАСС).

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

1974 шера 18 январе арадьанчА СССР Лаькхьарчу Совета Президиума Указага чIежка дуккхача шеранна цIоьгIа къахьегаш а кIаргIа дахьна къахьегама гIуьлаккан доархIаш а СССР Лаькхьарчу Совета Президиума цIоьгIа «Къахьегаш ветераш» яха медаль лойла чух новкъосташта:

Аверин Григорий Ефимович — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора шофера.

Агеев Иван Петрович — «Чечнинстройтрест» производственин автотранспортин объединенин автотранспортин контора шофера.

Герасименко Иван Иванович — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора шофера.

Гайрбекова Себилайла — Урус-Мартановскин районе «Гойтинский» совхозе доярка-ца.

Гапонов Дмитрий Дмитриевич — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора шофера.

Гиненко Михаил Степанович — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора вулканизаторщика.

Гиоргиев Константин Константинович — Грозненский механзавод Iалма - техкама институтан опытни завода слесарь.

Горелова Нина Александровна — Грозненскин механзавод Iалма - техкама институтан Iалма - техническин библиотека заведующе заместителе.

Григорьева Валентина Даниловнайна — Нохч - ГIалгIай АССР статистическин управленен кеттера фондаштА переоценкА еча ца тIехьаьнарг.

Гуглинский Дмитрий Никитович — Грозненски механзавод Iалма - техкама институтан кеттера механика отдела аьшка-пхьаьрг.

Гучигов Аюб Абдулхаджиевич — къахьегамхоьл депутатий Урус - Мартановскин районан Совета секретарь хьалхочо.

Дебальский Сергей Александрович — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора тракторист.

Елин Иосиф Федоровича — Гудермес электростанце хин Iалашо яра машинист.

Зуев Захар Михайлович — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин конторе шофера.

Иванченко Дмитрий Александрович — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора шофера.

Ильин Николай Петрович — «Чечнинстройтранс» производственин автотранспортин объединенин автоэлектрика.

Кавтарадзе Александр Виссарионович — Грозненски механзавод Iалма - техкама институтан кеттера механика отдела слесарь.

Казиев Николай Николаевича — «Грозненскийгазводстрой» объединенин автотранспортин контора шофера.

(Пистедалар 2-ча оагIе тIе).

Коммунистически партийен Советски пачахьалкхенен хьалхарчу доккхий хIамаш карадIувларах а вовча дийцахьа деиз хьоьхтIа-шу дIаьвзарах а Ленина-йоьла, Социалистически Къахьегама Туйрала шIи тIалларан йоьла СССР Лаькхьарчу Совета Президиума грамота, «Марси Гонн» яха дошо медаль Iаьнаш. КПСС ЦК секретарг И. В. Капитоновна.

И. В. Капитонова КПСС ЦК-ана, КПСС ЦК Политбюрона, новкъостА Л. И. Брежневна, Лаькхьарчу Совета Президиумо, Советски правительствана дош делар, коммунизм хьалхара ГIуьлахь, марксизма - ленинизма силлахь - доккхий идеиллаш кхочушъяьра шиг дерзна ишаш ше IаьнуоьгIаьрах.

Ленина орденаш, Социалистически Къахьегама Туйрала шIи тIалларан йоьла СССР Лаькхьарчу Совета Президиума грамоташ, «Марси Гонн» яха дошо медаль Iаьнаш. СССР Министрийн Совета Председателе заместителе З. Н. Нуновна, академика А. А. Имашевна, СССР бизаьма министра Н. Д. Псурцева, СССР медицинскин Iилмаш Академе члена - корреспондента И. Л. Тагера.

Ленина орденаш дIаийцар академикашца К. А. Андрианова, И. В. Обреимова, СССР медицинскин Iилмаш Академе действительнен членна Л. К. Богучта, арахьарчу торговле министра хьалхара заместителе П. Ф. Семичастне, Iилмаш техникан дешашца йоьлча СССР Министрийн Совета Пачахьалкхенга Председателе заместителе С. М. Тихомирова, Советски Союза маршала В. И. Чуйкова.

СовгIаташ Iаийцаьнарг ше доьн даьлар Н. В. Подгорне ЦК парте Центральин Комитетг, СССР Лаькхьарчу Совета Президиума Советски правительствана а, Леонид Ильич БрежневгIара дег-Iаьна дахьхьара дийцар дар совгIатан, доккха ярца йолаш, цоьаьгIа могаш - мацца-болиш, къахьегаш, творчески гIуьлаккхийца доккхий толамаш доахаш хIа баьхар доаш доьла баьккхаш парна.

(ТАСС).

СТУДЕНТИЙ КХОАЛАГIЧА СЕМЕСТРА КИЙЧО Е

Вай гороьа улицашка зийна хургба оаш куртка тIа кхьоь шера планагIа 193802 гектара тIа бIаьстан кхоьхьа юь культурашца дIаьг-ехьаьн ба республикан механизаторашца. Iахьанарчу деиза дийцийнараш 20142 гектар я.

ДикагIа из боьлх а шаьштIехьбаьккхаб Советскийн Наурскин районе боахамашка. Масала, Шелковской районе хIаьнзе а 5000 гектара тIа дийцийнай хьалха юь культурашца, ялхьа уж дIаийнна баьнна6 Наурскин районе а. БIаьстан юьхье юь юртобоахама культурашца дукхагIа дIаьгна тIе белгалбаьннай Шелковской районера «Коминтерн», Наурскин районера «Красное знамя» ялх колхозаш.

Шалинскин района боахамашта юьхье бIаьстан юьхьенца юь культурашца дIаьгна боьх дикагIа деи «Шалинский» совхозе. ХХ-на пIеррсьеца цIергIча колхозе. Цу боахамашка тIехан-хлоьна ялаг - сина. Бастебоьд уж культурашца дIайнна.

БIаьстан юьхьенца юь хIаьнзе дIаьоьлгIа къаьстта дика деи Грозненски района боахамашка. Таханарчу деиг уххаза дIайнна 9200 гектара тIа ялхьа юь тIаьп-тIаьпара культурашца. Дукхьа ялатен ялатабобаьн культурашца дIайнна 4419 гектара тIа, бальдараш 349 гектара тIа, дувхьача шерашка тIа-йоьла бальдаш—632 гектара тIа, кхьераш.

Масарах дикагIа деи хьалха юь культурашца дIаьгна боьх «Грозненский шурф» совхозе. Уххаза хIаьнзе а 2224 гектара тIа дIайнна уж, «Горячесточеский» совхозе — 1279 гектара тIа, «Загорский» совхозе — 1204 гектара тIа. Ялаташ дIаьгна тIехьаьнг «Атагинский» совхоз. Таханарчу деиг 170 гектара тIа мара дIаийнидан уж.

Ухх деношка бIаьстан юьхьенца юь культурашца дIаьг-ехьаьнг Малгобекски района боахамашка, таханарчу деиг из боьлх дIаьболабергба Назрановски района боахамашка.

МИШТА ЛЕЛ ЯЛАТАШ ДIАДУВЛГА

Ухх шера планагIа 193802 гектара тIа бIаьстан юьхьенца юь культурашца дIаьг-ехьаьн ба республикан механизаторашца. Iахьанарчу деиг дийцийнараш 20142 гектар я.

ДикагIа из боьлх а шаьштIехьбаьккхаб Советскийн Наурскин районе боахамашка. Масала, Шелковской районе хIаьнзе а 5000 гектара тIа дIайнна ялхьа юь культурашца, ялхьа уж дIайнна баьнна6 Наурскин районе а. БIаьстан юьхьенца юь юртобоахама культурашца дукхагIа дIаьгна тIе белгалбаьннай Шелковской районера «Коминтерн», Наурскин районера «Красное знамя» ялх колхозаш.

Шалинскин района боахамашта юьхьенца юь культурашца дIаьгна боьх дикагIа деи «Шалинский» совхозе. ХХ-на пIеррсьеца цIергIча колхозе. Цу боахамашка тIехан-хлоьна ялаг - сина. Бастебоьд уж культурашца дIайнна.

БIаьстан юьхьенца юь хIаьнзе дIаьоьлгIа къаьстта дика деи Грозненски района боахамашка. Таханарчу деиг уххаза дIайнна 9200 гектара тIа ялхьа юь тIаьп-тIаьпара культурашца. Дукхьа ялатен ялатабобаьн культурашца дIайнна 4419 гектара тIа, бальдараш 349 гектара тIа, дувхьача шерашка тIа-йоьла бальдаш—632 гектара тIа, кхьераш.

Масарах дикагIа деи хьалха юь культурашца дIаьгна боьх «Грозненский шурф» совхозе. Уххаза хIаьнзе а 2224 гектара тIа дIайнна уж, «Горячесточеский» совхозе — 1279 гектара тIа, «Загорский» совхозе — 1204 гектара тIа. Ялаташ дIаьгна тIехьаьнг «Атагинский» совхоз. Таханарчу деиг 170 гектара тIа мара дIаийнидан уж.

Ухх деношка бIаьстан юьхьенца юь культурашца дIаьг-ехьаьнг Малгобекски района боахамашка, таханарчу деиг из боьлх дIаьболабергба Назрановски района боахамашка.

Балхаш дIадоладаьд

Кхаьшка бIаьстан балхаш ухх деношка дIадоладаьд Назрановски совхоз-техникуме. ХIаьнз ялатен оахаш ба механизаторош. Ерриг аха езар 600 гектар я. Из боьлх 9 дийнахьа чахкбаккха доьн деннад цар.

Эттара хьалха шоай агрегаташ кхаьшка аранхьар трактористаша Даурбеков Умат-Гирс, Баоханов Iадрахьмана, Пашаев Османа, Цечоев Мухьмада, кхочар. 9 агрегат я лаьтта оахаш. Нормаг1а 3,6 гектар бохча, хIара механизатора 5—5,5 гектар оахам ду.

Лаьтта ялхьа тоьлаш бахча, цу тIа бIаьстен юь культурашца дIаьг-ехьаьнг доьлургба уж.

А. САГОВ.

Махкаш доахаш ба

Малгобекски района «Казказ» колхоза кхаьшка махкаш дIаьг-ехьаьнг механизаторашца. Из боьлх хьаьстта дика бIаьстIехьбаьккхаб цIьоьлагIеча бIаьлагIен производственнен участкашца. Лаьттанца тIедал сонаеча белгалбаьнна къахьегаш ба механизаторашца Ф. Грушин, Г. Кузнецов, Ю. Зарудиев, кхьбераш. Таханарчу деиг 1350 гектара тIа махка бIаьккха бIаьннаб уж.

ХIаьнга трактористаш П. Рагинонов, М. Кузьминов, хьабаршна культивиторашца ялаташ дIаьг-даьтташ тоьлаш ба. Массаоьцца механизаторо 150 — 160 процент кхочалгIо шоай дийнахьара балха норма.

С. АЛИХАНОВ.

Республика кхаьшка

Сиплаь дIаьхьо ца кхаьшка ра бIаьстан балхаш республикан колхозашкен совхозашкен. Махка боьккхаш, культурашца дIаьоьш ба механизаторашца. Алдроь бутт болхлуш 23,1 эзар гектара тIа бIаьстен юь культурашца дIайнна цар; юртобоахама культурашца дIаьгна цар 1 тIехьаьгIа ешаьнгIа процент кхочаш я еш.

ПланагIа 28,8 эзар гектара тIа дIаьг ешаьна ялатен ялатабобаьнна культурашца (дуга, ялхьхIаш боьшIа) хIаьнзе 9,5 эзар гектара тIа дIайнна. Къаьстта дика бIаьштIехьбаьккхаб уж культурашца дIаьгна боьх Наурскин, Шалинскин районашка. Ишшта, ялатан ялатабобаьнн культурашца дIаьгна план цаурдина — 64 процент, шолгIачIаьнна — 67 процент, шолгIачIаьнна — 56 процент, гроьнечаьнна — 50 процент кхочаьнчIаьй.

БIаьстен юьхьенца дуа бальдараш дIаьгна план 16 процент кхочаьнг а еш IанIаьле дукха тIама та эшаш ши эзар гектара тIа дIайнйад республикан бIаьстенан. Эттара дукхагIа Грозненски, Наурскин районашка дIайнйай буш. Ишшта, гроьнечаьнна — 44 процент, наурIаьнна — 36 процент кхоачIаьнй из культура дIаьгна планаш.

Массехк ца дьалча шекара сведка дIаьг-ехьаьнг механизаторашца, цуо тIехьаьгIа хьажIаьш.

ХIаьнз республикан механизаторашца хьалхаьнна латтаьна кеттерчу декхарех цаI — бIаьстен юь культурашца агротехнически дикагIаьолча лоьшшача хана дIайнйна яхар да.

1975 шера 1 апрель тIаьхьовчаш бIаьстен юь культурашца дIаьгена йоьла

СВОДКА

(план проценташа)

	БIаьстен юь культурашца дIаьг-ехьаьнг	Ялатен ялатабобаьнн культурашца дIаьг-ехьаьнг
Ачхой-Мартановски	15	29
Грозненски	23	50
Гудермески	6	28
Малгобекски	8	3
Надтеречни	8	—
Наурски	23	64
Советски	2	40
Сунженски	8	22
Урус-Мартановски	8	39
Шалински	8	56
Шелковской	14	67
г. Грозный	24	—
Республике тIолла	12	33

ХИЙ ДИЛЛА БОЛАБЕННАБ

Ухх шера шелковчанаша хий дуллача лаьттан хIара гектара тIара чувца лерхI: фуаьлъ яьха лаьхIаш — 30 центнер, дуга — 32,5 центнер, комсаш — 67 центнер.

Уж декхараш царна хьовчашцулургIаш меморгорий чоькъостIаца мара. Тха район 21200 гектар лаьтта хий дуллаш да. Цу дамхьо: гурадьа дув из дийнна 5713 гектар, хIаьта дуга дIаьдера къоастадаьд 2300 гектар сонгIа лаьтта. Уххаза белгалдаьккха деза, лаьттан чуоьлийташ хий дуллачуа тIехьаьгIа мара гурадьа дув ялаташ дIайнна доаишIа.

ДIаьдахьча IаьI лоа кIезига дийлхар, чуоьлуьл лаьттанца хьоачамболлаш тIунад ишар. Управленне доьхлоьшта хьалхашка лоархIаме деккар эттар — маьхулла сихагIа хин сеть тоьелген хий хьамцара из кийчьеьгIеш. Цу гIуьлакха ду-хьа болх бир «Росводремстрой» треста Шелковски районерча ПМК коллективо (начальник В. И. Муромов). Шоай деккарех дика лоархIаьнIа хий дуллаш йоьла цIьйлоа участкашца. Царех я Червленски хин участок (начальник Ю. А. Хаонова), Шелковски хин участок (начальник В. И. Чуйгина). Боахамий чура хин сеть хIаьнаьха кийчьйра районе колхозашца, совхозашца.

Хий дулла сеть хIаьнаьха кийчьйра гIуьлакха массала а терхо ю партийнин советски органаша.

10 марта, графикал цхьа бутт хьалха хий доладелар Наурско - Шелковски хин система чугIоьлла. ХIаьнз гурахьа дийнна ялаташ хий дуллаш латтт «Коминтерн» ятачен Ленина цIергIеча колхозашца. Масала, «Коминтерн» колхозе хIаьнзе а 600 гектара тIа хий дилла баьннаб, Ленина цIергIча колхозе — 170 гектара тIа. Гурахьа ялаташ дийнна кхаьшка хий дилла дIаьболабенаб «Красный пахарь» колхозе. Ухх деношка из болх дIаьболабу районе хьаьча боахамашка.

И. ШАДИЕВ,
Шелковски хин управленен начальник.

«Шеча шоаттана» накъадолхаш

Пятилетка фонде

Сийлахь - вокхха В. И. Ленин ваь 105 шу дIаьзра сийна дIаьча шоатта дийнахьа Грозненски «Автоспецоборудование» опытно - экспериментальн заводе болх бер хургба 450 саг. Цар болх бергба завода территорин цунна хьагIаьоаг1а улицашца цIенъоьш, цхьаьлго еш. Ишшта гIуьлакх дерзда декхарка я.

Цу дийнахьа арахецарца 25 эзар сома мах бола продукци, царна 20 подъемник а йолаш. Хьаьрчи юрташкарчу автомобилашта эша 2,6 эзар сома маьхьа йоьла запасной оатталаш. ДукхагIа йоьла продукци хьаьрчи хьоьхьа материалех.

Шоаш цу дийнахьа дьаькхар пятилетка фонде дохийтарг болхлоьца. Из хургда 1700 сом гаргта.

* * *

«Шеча шоатта дийнахьа» тIаьгIрта къахьега лерхI Грозненски ремонтно-механически завода болхлоьца. 10 эзар сомах маьхьа продукци арахецарца цар. Тоа-а цIен е эртIа завода территори. 250 гаи 300 кIотаргн дIайоIаргIа.

Цу дийнахьа баьча балхаш хоьхчар пятилетка фонде дIаьчулургда.

* * *

Грозненски кога гIирс беча фабрика 640 саг хургда Ленин ваь 105 шу дIаьзра сийна дIаьча шоатта дийнахьа болх бешI Цар арахецарбга 10700 сом мах бола 2650 саг тIабуаьхьал гетгара дика кота гIирс. Цу дийнахьа шоаш дьаькха 1400 сом пятилетка фонда юьхьедохийтарг болхлоьца.

Цуо совгIа болхлоьца шоай фабрика юь а цехаш а цIенъеьрга, цхьаьлхаьоахарга.

А. БЕЛЯКОВ.

ТОРЖЕСТВЕННИ СОБРАНИ

Кхоьна 30 шу дуа Венгри фашистий Iаэанах муьхьаьлкхА. Цу юбилейна хетаьв яр селхан Грозненча пионерий Дворце хинна къахьегамгIоьнг, общественни организацийн, Советско - венгерски доттагIаьла общества коллективаш члений ваьлалийн торжественни собранин. Цу юбилея къахьеьха собранне доклад бин шиг парте Грозненски горкома секретара нов. К. С. Салтаханова.

Собране хинварадиа дер раза ранна телеграмма яьхьийтар Венгерро - советски доттагIаьла общества цIей даьхьара дуьйш.

Собране лаьхьа лоьшшан хинлар КПСС обкома секретарь М. О. Бааьртанов.

СУРТА ТIЕ: бIаьстен юьхьенца юь юртобоахама культурашца дIаьгна ба Шелковски района «Коминтерн» колхозе. Уж дIа ювча белгалбаьнна дика кхьегаш ба механизаторашца Д. Эскерханов, А. Волков. кхьбараш Царех IIарене шиг дийнахьара балха норма 1,5—2-зза кхочаьшIо.

В. ЮНЦЕВИЧА сурт.

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Къахьехьарчна Совета Президиума

У К А З

(Нисдолаг. Доллаг 1-ча оагІе тІа).

Калашникова Тамара Павловна — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта опытни заводе установка бокхаГІоЬлча операторе.

Карнаухова Ксения Николаевна — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта опытни завода дежурни инженера.

Катышев Анатолий Филиппович — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта опытни завода установка бокхаГІоЬлча оператора.

Корниенко Михаил Максимович — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Кречетова Прасковья Иосифовна — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта лаборатори бокхаГІоЬлча болхлоча.

Кучукова Мария Борисовна — Нохч - ГІалгІай ГІишлошЬа управлене дьарХьІаца ГІишлой - монтажни управлене асфальтировщица.

Левадская Мария Георгиевна — «Ласточка» яхьа бе-рий салаторе лаборанта.

Лихман Иван Ивановича — «Чечнестройтраста» производственни автотранспортни объединене автоспецназна.

Малин Александр Гаврилович — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта лабораторе заведующе.

Малютина Клавдия Павловна — Урус - Мартановски районе № 7 йолча юкъерча школа хьехархочо.

Маслеков Михаил Андреевич — «Чечнистройтранс» производственни автотранспортни объединене шофера.

Мерзоев Мохьди Мерзоевич — къахьегамхой депутатий Урус - Мартановски районе Совете исполкома шофера.

Милованов Иван Васильевич — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Светозарова Ольга Ивановна — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта лабораторе заведующе.

Селиванов Василий Андреевич — Гудермесе медицинни инструментий завода слесаре.

Семенов Семен Семенович — Нохч - ГІалгІай ГІишлошЬа управлене дьарХьІаца ГІишлой - монтажни управлене бригадина.

Соколов Александр — Урус - Мартановски районе «Гойтинский» совхоз плотника.

Сорокин Дмитрий Митрофанович — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Никитин Константин Дмитриевич — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Сулейманова Муслимат — Урус - Мартановски районе «Гойтинский» совхоза звеньевойа.

Тарасова Анна Сетраковна — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта опытни завода бокхаГІоЬлча оператора.

Тищенко Зина Ивановна — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Тищенко Александр Ильич — Грозненски мехкдаьлтта Іалма-тохкма институтта ремонтно - ГІишлошЬа участка мастера.

Титык Петр Петрович — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Уванова Александра Лосиановна — Гудермесе электростанце хина Іаламо яра машиниста.

Усманова Айбата — Урус-Мартановски районе «Гойтинский» совхоз доярка.

Фомичев Александр Николаевич — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Харченко Борис Николаевич — сценически кІаччка Кьилбаседе. Кавказски завода капитальни ГІишлошЬа отдела кеттера инженера.

Хижняков Андрей Васильевич — «Грозненстехимремстройтреста «Нефтехимзапчасть» завода формовщика.

Федорова Разиль Давыдовна — РСФСР «Главнефтеснаба» Грозненски управлене бокхаГІоЬлча юридическийла.

Сабанчиев Петр Васильевич — Гудермес электростанце машиниста.

Хомутов Федор Степанович — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора слесара.

Чернов Антон Ильич — Грозненски мехкдаьлтта Іалма - тохкма институтта ремонтно - ГІишлошЬа яха бокхаГІоЬлча проовда.

Шакун Петр Сафонович — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора тракториста.

Шевченко Иван Степанович — «Грозненстехимзаводы» объединене автотранспортни контора шофера.

Шевченко Иван Ивановича — «Грозненстехимремстроя» треста «Нефтехимзапчасть» завода токаря.

Эскаров Григорий Ивановича — Гудермес электростанце машиниста.

Юшаков Виктор Владимирович — Нохч - ГІалгІай АССР статистически управлене промышленности статистика отделе начальника.

Нохч - ГІалгІай АССР Лаьхьхьарча Совета Президиума председатель

Х. БОКОВ

Нохч - ГІалгІай АССР Лаьхьхьарча Совета Президиума секретарь

Г. СКЛОКИН.

Грозный,
1975 шу, 26 март.

МЕХКДАЛЬТТАХОЙ ГІУЛАКХАШ

ДІаслаГІа пятилетка тІехььарча шера ГІалгІаЬ ГІаьнаьдеш ГІаьнаьдеш ГІаьнаьдеш

РЕСПУБЛИКА ХЬАЙБАЙ — БОАХАМЕРА ПЛЕМЕННОЙ БОЛХ

Хьайбай боахам промышленнеи лаара тіа боаккхаве, хьайбаи леладу боккаш механизацийе, ровеиш комплексаш хьалье боаккха хіна шаьра хьагучаьнна боахам племенной болх тоабаиен довхан боахамца чуъ лебадаиен дарг па хіллар.

Вай колхозийн совхозийн бахьа практикан хьайбаи лелаларга дерригача вогорен бакъду, хьайбай боахам дегІаболабеча, цуи продуктиность лакхьечеи продукци якхарга Дібдола мах лохбечеи дікхкхігіа толамаш доахаран хьайбаи кхаберен лелаларен болх тоабелга племенной боахам вішатІехьаькхкхарга ийца цхьана тарбеІ, племенной гІулакхіи доахин дебаделгеи лаьхьа боарам тіа лоаттадеен доаг боахамца хіллар.

Хьайбай боахан дегІаболабаргa проблема — республика дерригача колхозийн совхозийн ийслагІча пятилетка планашка доарахіамеГарчарех цаІ. Уйх пятилетке дикка дукхагІа хіа лаьрхІаг хьайбай продукташ.

Лаьрхіаьча тайпара продукци дукхагІа боаккхигІа Іа-лаьнде деза, этгара хьаьхх, доахан дикагІа кхаберен лелаларен, доаттаза бо тоадеза лаьда тіа, цар продуктиность лаьхьаьра наьмъаьца.

Къаденна, продуктиность кІеинъаьечиа, брудешлаьхьа цимохаьн, ишина доахан дІа а даьхьа, парца меттел дІаоттадар духьа хіара шера 10—12 хьар шинар кхелу республика колхозашца совхозашца.

Цхьаьйочу колхозашкен совхозашкеи вішатІехьаькат доахана керттера Іуй хиллера шинаран кхелу специализированнаи фермашн бригадашн. Хьайбай боахаме цу гІулакха шинаран кхедеча болхлой хьаьхьегамах мах телара условеш, хьайбаш кхабара нормаш кийчьеьй. Хіара шера вай республика колхозашкен совхозашкен кхыча областашкара, краишкара, республикашкара тІаьхьа1 племенной фуд дола 3 эзар соврІа доахан, хІаьта цаьрех вішатІехьа бІарча фермаш а я.

Дерригача доахана юкъе лелаларга фуд дерзин 97 процент гаррга да. Шура йоаккха доахан леладелга боахамашка 9 процент соврІа ЦІенача фуд доаг доахан ду. Республикан колхозашкарен совхозашкарен дерригача жа дікача фуд да, кІаьхьа цІенагІча фуд дола жа 90 процент да.

Республике племенной болх тоабара доахана зоотехнически племенной учет лелаьра 16 доахане оттаной контроль— колхозашцен совхозашцен договораш а деш хьайбаш лелаьдеча фермашка племенной зоотехнический учет лелаье, дикагІча доахана дах Іаснігаш тишеннача доахана меттел дІаоттаде хьахарга, уж дегІаолахкара тІаьхьоьмш лоаттабе, ца меттее Іулаш дебадаре гІулакх тодлара специализаттаьнна практически воькъостаг да деаш йоаца ассистентски службе.

Вай республике хьалье лаьрхІаг 31200 етт лелабергоаца 16 шурий комплексе, Іулаш хьаьветтаьттадара хіара шера 5300 шинкар тергоала, Іаьсий кхелу йоа комплекс.

Промышленни комплексаш, колхозийн совхозийн шурий фермаш вішатІехьара мапташца дегта, ший хургІола, цІеранІа оцу доаккаш лаьара ди-ца дукьаьттаглуйн йоаца лоаттаи шерара. Шура ялара, доаца. ДІаоаха доаккар шурийца сихаглен дукхагІен хоаметтаттадара ма-мота цьаьтаба хіоьнгІа тІеретаи вішатІехьа деза доахан. Цу тайпара доахан вішатІехьара Іаьсий кхедира болх ийца вішатІехьаькхкхиа барбгІи.

Іулаш хоаметтаттадара шура доахана колхозийн совхозийн фермашка Іаьсий кхедира хіаьвара системаГІа цу тайпара йоаккхи вішатІехьоча хіла да. Іулаш хоаметтаттадара кхедеш доаца Іаьсий дукхача боахамашка воча хьаьтІен во хіоьбаьнн лелладу. Цхьаьдоча боахамий шиъ тіерага ціуаьнеч кіы дукхагІен ха аннкайта еаш хуо Іаьсий кхоаБаш, Хіаьта ва бахьен делаш дукхе доаккаранн кхидолаи рукьеен діаьх. Цу тайпарча шинарех, нагаьна саина этгара тіех доаца фуд дола уж за-де а, продуктиность лаьхьа йоаца доахан де хіла да.

Шура тела хьайбаш промышленни лаьра тіа ГІулакхаьдаьра специализаци этгара ергаьш фуд йоаца шинаран кхедара. Цудухьа дерригача менна сайна, вай республике а фуда лаьрхІа шинаран кхеду специализированнаи бригадеш, фермаш, бригадаш вішатІехьен комплексаш хьалье болаьеь.

Хьайбай боахамера племенной болх тоабара доахана зоотехнический учет лелаьра тіа гІулакхаьдаьра ца ІаснІгаш тишеннача доахана меттел дІаоттаде хьахарга, уж дегІаолахкара тІаьхьоьмш лоаттабе, ца меттее Іулаш дебадара гІулакх тодлара специализаттаьнна практически воькъостаг да деаш йоаца ассистентски службе.

Вай республике хьалье лаьрхІаг 31200 етт лелабергоаца 16 шурий комплексе, Іулаш хьаьветтаьттадара хіара шера 5300 шинкар тергоала, Іаьсий кхелу йоа комплекс.

Промышленни комплексаш, колхозийн совхозийн шурий фермаш вішатІехьара мапташца дегта, ший хургІола, цІеранІа оцу доаккаш лаьара ди-ца дукьаьттаглуйн йоаца лоаттаи шерара. Шура ялара, доаца. ДІаоаха доаккар шурийца сихаглен дукхагІен хоаметтаттадара ма-мота цьаьтаба хіоьнгІа тІеретаи вішатІехьа деза доахан. Цу тайпара доахан вішатІехьара Іаьсий кхедира болх ийца вішатІехьаькхкхиа барбгІи.

Іулаш хоаметтаттадара шура доахана колхозийн совхозийн фермашка Іаьсий кхедира хіаьвара системаГІа цу тайпара йоаккхи вішатІехьоча хіла да. Іулаш хоаметтаттадара кхедеш доаца Іаьсий дукхача боахамашка воча хьаьтІен во хіоьбаьнн лелладу. Цхьаьдоча боахамий шиъ тіерага ціуаьнеч кіы дукхагІен ха аннкайта еаш хуо Іаьсий кхоаБаш, Хіаьта ва бахьен делаш дукхе доаккаранн кхидолаи рукьеен діаьх. Цу тайпарча шинарех, нагаьна саина этгара тіех доаца фуд дола уж за-де а, продуктиность лаьхьа йоаца доахан де хіла да.

Цхьаьдоча республика дукхача фермашкара зоотехнически болх боарач хіаьз шинаранца хьаьжка бан. Йолча торонех массаьнца, а ший пайда, цухьуьх доахана продуктиность йоца а хуо, Хіаьта а дукха хотторан пиллер йерца хіаьнкаьх хьайбаш дешш, доаца дукха Іаьхьара дусаш. Цу гІулакхо тіеІьаьнна доах хьайбаш доаца ваьнаеш заьнаеш, кхочачаьнта, хьайбай продукци хьаьнкаьх.

Наурски районе 1 Мая цІеранІа, ЦІечІа Эскара цІеранІа, «Красной звезда» колхозашца, Шелковской районе «Красный пахарь» ийца колхозашца, «Ермоловский» совхозе фермашца, «Большевик» цІе, «Іоьхьа» хьаьдоаца пайдеш цхьана тоаттаеш кхедеш доахан, бІаргдаьдийца жура лаьхьа дукхагІен доаг. Цо ший ма хьаьш, ший ерриге гоаьхьа тіаьхьийца хиллера ийца хьаьхиллар ма дай ва.

Хьаьхаете а, зоотехникашца хіаьз а йинца мискъаьттаеш шоаг боьхьонца. Хіаьта уьст сеьхьаьй хьайбай ду кіеинга тоаьхьа, кІеинга дикагІен доахар продуктиность. Бахьан — фермашка зоотехнический культура боарен доца хіллар. Дукхача боахамашца кон-карта гІулакхийца хьожиш мара бин зоотехникашца, шоай торо йолаш дар деи баш, е доахана продуктиность лоца лоаца хіаьз йолаш ма ваьнна ба. Бакъдар аьчча, аьхха специалистех лаьтта іаьн гІулакх. Цхьаьдоча боахамашка, районашка кийча дар дукьаьра мара, хьайбай боахам дегІаболабаргa бала баш, дикагІча фуд доаца доахан арахьара Іаьхуйлаьр ма дий аьнна хеташ ба, племенной балха шоайца лаьрд йолла лоаш баш. Хіаьта а, арахьара Іаьдоаладь дикагІен фуд дола доахан, дукхача боахамашка дІа-юта декъаш кагаьрш а лайн, дегІаргга а доаду, Іулаш тоадеза гІулакхаьн хуьйн кхы дикагІ а доаладаш, Хіаьз из практика хуьнца ха хіиннай, БІарчча ферманца, хьаьттаеш боахамашца а, эгтара дукхагІен дикагІен продукт Іуьш дола доахан мара вішагІа ма тоаладе. Цхьаьдоча, «шийла» зоотехникаьта хет, боькъонца кхочачн хиллаш хьайбаш доаккарца Іаьладіаьлца йолча хіа-на селекце болх лелебе, племенной боахамаш дахка, дукха продукт тела хьайбаш кхе-ле Іеарга хьаьттаеш лаьта. Цу тайпарча уйлаьш зе мара пайда йоца бІа хьайбай боахама.

Геттара мІеннга деб республика молоькъашеен совхозашеен доахане. 1974 шера боахамашца ра доахан ший процент цу дукхагІа хиннедеш, цу дахьле летта доахан — дІа процент, хьаьхарчи жаи — ший процент. Цкенна доах доахан ухх Іеьхьаьрца тіе шера 3 процент мара дукхагІа хиннадаш, дикача фуд дола доахан хіара тера хо эзарнел дукхагІа арахьара Іаьдоаладь. Доахан дола а.

Доахан дегІаболаьра даьлье доккий ихочачмобоьнарш да. Республика боахамашка 1974 шера хіара цІеь іаттагера 68 Іаьсе мара яьнадаь, вешта аьчча 1973 шерарчу шиъ кІеинга, 2182 хурсх яьй, вешта аьчча хіара 100 нана-хьаьжчиъ да лаьрхІача 26 хурсх дукхагІа, Іоьхарий соьхсе даьрашмисеел хиннад.

Іаьхара дисе доахан Сунженски района колхозашца — 19-ча партсьезда цІеранІа — 60 процент, «Заветы Ильича» — 68 процент, Кирова цІеранІа — 35, Орджоникидзе цІеранІа — 55, «Восход» яьхча — 49 процент хиннад, Хіара 100 Іаттта лаьрхІаш Іаьсий гергара хиннад Шелковской районе «Червонноармейск», Ленина цІеранІа, «Красный пахарь», «Путь к коммунизму» яьхча, Советски районе Кирова цІеранІа, 22 партсьезда цІеранІа колхозашца, Урус-Мартановски, Назрановски, Іаьхьаьлоьн-ча кхыча районий совхозашца.

Племенной болх эсала бар, доахан ю доладаеш Іаьсий бахьан доладеш дегтача доахана продуктиность хіара шера кІеинга е, Соьхка Шелковской районе Іаьсий доахаьнца хіара кхоьбаьчу Іаьтта лаьрхІаш 169 килограмм кІеинга йьккхар шера 1973 шерарчу, Наурски районе — 89 килограмм, Назрановски районе — 55 килограмм, Ачхой-Мартановски районе — 5 килограмм кІеинга. Йоаккхи йола шурий тІа-тІа ворта хуьл.

Хьаьбай продукци алсамъаьккхара селекце йоккхий торонаш кілар тешшаме хьаьхьох республикеа цхьаьдоча боахамий 1974 шерарча результаташа. Хлоьбаьчу хіара 100 Іаттта лаьрхІаш шура йьккхай: Грозненски районе 1 Мая цІеранІа колхозе — 2676 килограмм, Сунженски районе ЦІечІа Эскара цІеранІа колхозе — 2725 килограмм, Шелковской районерча «Коммунист» яьхча колхозе 2540 килограмм. Хьайбай продуктиность лаьхьа йоца боахамашца дІаьхо ший а дукхача дуца йинн ер.

Хьаьбай селекце метод вай республике ешаеш хьаьветтадара. Хьайбай боахамерча балха керлачча методашца зоотехникашца боахамий кулгаьнкоьтеш хьаьхьашца шерра пиъ хьаьбай боах дІаьхо лелаьбера. Иншиаьтива дукхагІа ме кун, сихагІа хлоьчашуьурга хьайбай боахан яьхарг, йортобоьхьашца производстваца цу лаьрхІа-мегІарча даьхьа эффективность лаьхьара дехкар.

З. БАКАЕВ,
Нохч-ГІалгІай АССР йортаца боахама министерства коллегиеьн члене.

КЕРТТЕРА ЛОСТАМ

Вай парте, правительства совхозашца и деш перерабатывающе производства эффективность лаьхьаьн хьайбаьчу ГІ. Алиевна цІеранІа Назрановски районе, конструктивта технологическа лелаьстеш.

Из тур да тІехььарча шеерна ялоьн продукци аьрахьарчу ийрзаш ийца ийсбечиа.

Нагахь сиина 1970 шера 6268 эзар сома маьхьа продукци аьрахьийца, 1974 шера — 13835 эзар сома маьхьа аьрахьийца.

Пятилетка тІехььарча шера ювовой коллектив 13900 эзар сомаьн маьхьа продукци аьрахьийца ийца. Планашца ийсийча ю 110 процент ю.

Юкъера лаьрхІаьча ийслагІча интенсивтаьнна хіара шера 11 процент доаладеш валовой продукци аьрахьийца.

Завода керттера продукци электросварильнн машинаш я. Уж хіара шера дукхагІа аьрахьеш.

Ниитта, ДІаоаладеш шера 320315 электросварильнн машинаш аьрахьийца, 1975 шера уж 384000 аьрахьеш лерхІ.

1966 шера деиз кхыча механизмаш дІаьхьаьттеш заводе ший іхьайлоа продукци. Хіара шера дукхагІа а ТІаьхьо экспортаьн продукци.

Аьрахьеш йола электроинструмент дукхагІа хіиннадеш соврІа, цолха яьолиш ер бахьан доладеш дикагІа а хуо изделеш.

1973 шера аьрахьийца ергаьчча процент 61,6 процент цолха изоляци йолаш ер, хІаьта 1974 шера аьрахьийца ергаьчча процент 66,9 процент ю цолха изоляци йолаш.

ДІаоаладеш шера тІаьхьийтта валовой продукци (773 эзар сома маьхьа) дукхьал кхьаьгна. Из оьсалье дегІаолор бахьан доладеш хиллер.

1975 шера ДІаоаладеш шерал 1285 эзар сома маьхьа дукхагІа валовой продукци аьрахьеш дукхьал кхьаьгна оьсалье лаьхьер бахьан доладеш.

Техически мероприятеш, рационализаторски предложеиш йолаш кхиеьйоаладер, оборудованей дикайта лайна этгар бахьан доладеш хіара 2,07 процент 1974 шера — 3,83 процент кІеиндаьлца.

ДІаоаханна шера прогрессивни технологех дикагІа пайда ийара, производственни процессашца механизацийн автоматизацийн шера 21 мероприятиеш кхьаьннаьхьаьн предприятеш. Цар шера 33,6 эзар сом пайда баьйо.

1975 шера планагІа 12,3 процент лаьхьеташ я кхьаьгнаьн оьсалье. Из віаштІехьоаькхарда духьхьал техническеи мероприятеш чаьхьхьхар бахьан доладеш. Хіара сома маьхьа аьрахьеца продукцеца ДІаоаладеш 1975 шера 1,2 процент кІеинга лаьхьІаг.

Производстеи эффективность дикхьана торо ду оборудованех бинза пайда эзарг. Кьаьстаьн тоокам тІаьхьийтин лелаьрг оборудованеи ер капитальнин юкъерен ремонт ярца гІулакх. Оборудование болх ца беш йоаккха ка кІеинга. Хіара шера дукхагІа хуо керттера производственни фондаш цхьаьн сомаина аьрахьеш йола продукци.

Керттера производственни фондех пайда дукхагІа эзарах 1974 шера 1970 шерана ийсийна 142,4 процент пайда дукхагІа ийца.

1970 шера 8131 эзар сома маьхьа маьхьала яьккхай продукци. 1974 шера 11406 эзар сома маьхьа маьхьала яьккхар.

ДІаоаханна шера планагІа 2581 эзар сом пайда бе безаш хиннача 2658 эзар сом пайда бир предприяте.

ДІаоаханна шера расчетни рентабельность 33,69 процент хіара сеиз 34,91 процент хиллер.

Уьйх пятилетка тІехььарча шера хьоачашде дезаш хьы а доккхаьгІа дехкаран лаьтт предприятеш коллективна хьаьлаьшка.

ТІехдика кьаьхьагІа ба предприяте болллой шоай пхе шера дехкаран кхоачашдаь литейщикаш Маьлоев Муъарбик, Гиматулин Мубарякша, автоматчик Кузенов Владимир, токарь Мазышев Алихан, иштта кхьбараш я.

И. БАЛКОЕВ,
ГІ. Ахриева цІеранІа Назрановски «Электроинструмент» завода планово-экономический отдела начальник.

СИЙ ДОЛА КЪАХЬЕГАМХО

Ачхой - Мартановски районе «Ленинскийн» совхозе механик воллаш кхьаьгнаеш ва Умаров Маьхьмад. Ший балха дедкхаьнаеш массе хаьа дикен тешаеш кхоьнаьнаеш хьаьоаГІа яьа.

Барайтта шу дьаьнна вар Маьхьмад Ачхой - Мартановски районе МТС-е комбайнерлела болх бе воллаьнначь хаьна. Дан, ваьнен, гергара нахи Кьаьнтта цІеранІа колхозе бастар. Цудухьа, дукхагІолла ха комбайнашца аьлат чуъаьш шу колхозе доаккхар комсомольца Умарова. Дуьхьа кхьььегар кхыча боахамашка а. Хіаьта ше дІаьккхийча моттиге тоаьмше болх. Хоа-МоллаьгІа боахаме дег ТІара ТІаьмар яь.

— Сихен дикен ду цо ше хьаьдер. Нахаьнд дег ТІара ва Белаьнерш ваьра Іистчуьгаьнд, — воаьлар Умаров Маьхьмадах. Іалача ваьна, 1939—1940 шерашца дар яь.

1940 шера 12 октябре арме тІуьнах де вуг Маьхьмад. Гаьнарта Малахоаде вай Даьхен доаьуьв доаьелеш хилло ва этгара хьалхе. 1943 шера деиз хьалха Прибалтийски фронте, цуьг тІехьаьГІа кхоьалаГІа Белорусски фронте немецки фашистташта дуьхьала латаш хилло. Фашистех Каунас, Калининград, Черняевск яьа, кхьаьдІа ера 216 эзар квадратни метр производственни майдаш кийчье. Заводо хьаьрьа шассе, вІаштІехьаьрьа кабинаш, цуьг соврІа дика тоьхьаьнаеш дерзда заводо ше вІаштІехьаьга автомобилашца.

СУРТА ТІА: монтаж ешаеш лаьтт керттера конвейера.

Е. ЛОГИНОВЕН В. ХРИСТОФОРОВЕН сурт.

ТАСС фотохроника.

Татарски АССР, Набережни Челнийн хьалъеьл лаьтт Камски автомобилий хьаьрйолчА комплексе автосборочни заводе. Монтаж ешаеш я конвейерашца, цхьаьна монтажникашца, хьаьеш лаьтт технологически тоьнелаш.

КПСС ЦК партеца, советски хьалъьга ваьна Кхьайрадиева Жон а дуьх, ГІаьшлоьхоьна дом деннад 1975-ча шера технологически оборудованена монтаж

Біаь жийгара— 180 Іаьхар

Шелковски районе Межжинске цІеранІа колхозе массе бригадашца жа дахкА доладеннад.

Кьаьстта дуьхьа Іоаьрхий хьаьш Салаватов Садыка кулгаьдеча бригадре Хіаьнзле а 200 жий баьхкаб цага. Юкъера лаьрхІача хіара біаь жийгара 180 соврІа Іаьхар хьайийцб ва лелаьдеранна.

Жа Іуьш шоай берриге ший тІабахийтаб Іоьзаь дерриге Іоьхарий дІа ца кьастийтаьн хьаьлкедара. Іоьхарашта дика Іуьнал ду сакмаьнцнкашца Ч. Салаватовасн В. Цифуллинасн.

М. ТКАЧЕНКО.

ГІУЛАКХАШ ЭСАЛА ХІАНА ЛЕЛ

Проведеие председателалла Оздоев Абу вена деиз хьалха на хиннача тайпаза ийслагІча пятилетке дегІааха йоаьелер Сунженски района Орджоникидзе цІеранІа колхоза экономика. Цхьаьбаьча, ДІаоаханна шера колхоза правлене, специалисташ, бригадаьн фермийн культаьнца лелора болх бер.

Производственнаьга ергаьр якха лаьрхІачох 45 процент мара продукци яьккхийца, ду даьхьа лаьттанцера йоаьккхар 57 процент, хьаьбай продукташ — 39 процент.

1974 шера дика хьуьвьаьнца ка бола ялат: хіара гектаьра тІара 12,5 центнер эзаьлер, хІаьта баьшаьравай — 45,9 центнер. Силоса лаьрхІа ксаьна хьаьжІей хіара гектаьра тІара ийлагІа 100 центнер йолча 53 центнер жара яьккхаьнаеш.

Ялата культураш ледара хьуьвьаьрца: ца доаьккхаьн дисал 1200 центн ялат, баьшаьравай — 2850 тонн, силос — 2130 тонн.

Дика хиннаьнн хьайбай бо-хьаьнца гІулакхаьн а. Хіара кхоьбаьча Іаттагера планагІа 1400 килограмм яьккха еаьча 1150 килограмм мара шурба хьаьжІей соьаьхь. Дийцаьхьеи бийсийн доьхьаьчу бежанна тІаьхьета дуьхь 129 гоьмм мара хьалаьзар. Цхьаьн устагІан тІера планагІа 2,8 килограмм йолча 1 килограмм хіа дьаьккхар. Хіаьта хіара біаь бежанна тІеьа планагІа 85 Іаса кхеле доаьча 62 мара кхеьаьлаьн, Іоьхьа Іоьхьарий-ца кхы а кІеинга да — 48.

Дика доахан дайнад, хіаьта 1974 шера даьта Іаьсех 11 процент дайнад.

Дайнча доахах, Іаьсех, Іоьхьаьн 39 эзар сом ца дайнад доахана. Уж хьайбаьн доаьрах бечче бирашкара ший эзар сом ца ваьна метторгІаьлаьнна.

Боахамо пайдаеш хуоглолучча тайпаьн ахьеьаьчу тІехьаьГІа мара дукха ДІаоаладеш йиш йолча ший хьаьветтаьттадара 240 килограмм доаьа доаьнн ДІаоаду. Иштта ялІеьнга доаьа доаьнн да дукха ДІаоаду жа а. ДІаоаьхьа ший чекхдоаьнна дебдеш доаьнн хиннаьнн доахан 279 бежанна кІеинга ца доаьнн. Уж, хьайбай продуктиность йоца хьаьжІей ма-ца ваьнна. Цу доаьнна ергаьр якха лаьрхІачох 45 процент мара продукци яьккхаьнаеш, ду даьхьа лаьттанцера йоаьккхар 57 процент, хьаьбай продукташ — 39 процент.

Юрта боахамца культураш ю кхеьаьрах. Хьайбай продуктиность йоца хьаьжІей. Іоьхьа иштта хьаьбай ца бебадарах наччаьхьхкеннга юрта боахамашца продукци йоккхаьнаеш боьхкеннга план кхоьчашъаьнар боахамо: 338 тонн ялат, 198 тонн баьшаьравай дІа ца дуьн ТІаьдисех. Дуьгг доккхарна план 55 процент, тІа — 31 процент мара кхоьчашъаьнна.

Ду баьхьа ДІа ду колхоза хьоьхьамаш иштта лоьдаьлара?

Дукха продукци хьа ца йоьаьн. Кхаьш ешарца хьайбаьккхачуьга ДІаоаладеш кІо ца деш ДІаоаладеш йоаьгІа ТІеІьаьр.

Ялата пхьаьн пентнерга ДІаоаладеш планаГІчу 2,4-эзаьа дуьхьа ергаьр, хіаьта ьхьжІийца ДІаоаладеш — 2 сом 87 центнер дуьхьа ергаьр. Баьшаьравай планаГІа лаьрхІачуьга хіоьзаьа ца.

Ялата пхьаьн пентнерга ДІаоаладеш планаГІчу 2,4-эзаьа дуьхьа ергаьр, хіаьта ьхьжІийца ДІаоаладеш — 2 сом 87 центнер дуьхьа ергаьр. Баьшаьравай планаГІа лаьрхІачуьга хіоьзаьа ца.

ГІаьта ергаьр хіара соьаьхь ТІаьаьшъ силос, хьаьдІа доьхьер. Из бахьан доаьш ешаеш дуьхьа, шурий пентнер. Цхьа пентнер шурий ергаьр ДІаоаладеш 47 сом 46 центнер, ДІаоаладеш 47 сом 46 центнер, ДІаоаладеш — 385 сом 67 кеп хилер. Бежан пайда доаьнн эзаьа ца ва иштта. ньгаьх сиина ЦІенна дуьхьа ахьа ТІеьаьрогаьнн лаьрхІаьча цуьн мах 7 сом 70 кеп хуо.

Хаттаь отт: колхоза малагІа ча кхаьгахьоьо эзаьрдар цу мах лаьх дуьхь?

Пятилетка дІаьлаГІа, хьаьстамбеча шера ДІаоаладеш 95 эзар сом пайда бе лаьрхІачуьга боахаме 230 эзар сом ца ДІа.

Колхоза экономике ЦІоьаГІа-ца йолаш йолча торонех пайда ваьнна. Кулгаьлоьнен спецаьнастаьн.

Цу торонех ший а, из колхоз сиина лаьмашка дадаьча боахамаша новаьнн, ГІаьнарвин хьаьмеьа доладеш. ДІаьаьа шу доаьлуьш Ножай - Юртовски районе Шелковски цІеранІа колхозе республика тІаьаьна тедаьрий совьешнн хьаьр. Цица хилар Орджоникидзе цІеранІа колхозера аьнаьлаьн а. Ножай - юртовскийца цаьрга тешаеш ДІаьаьхьаьр ший пайдаеш ца ваьнна колхозе тІаьмка лелаьнна. Уж, хьайбай ца деш ергаьр производстве эффективность лаьхьаьн хьайбаьчу ГІ. Алиевна цІеранІа Назрановски районе, конструктивта технологическа лелаьстеш.

Из тур да тІехььарча шеерна ялоьн продукци аьрахьарчу ийрзаш ийца ийсбечиа.

Нагахь сиина 1970 шера 6268 эзар сома маьхьа продукци аьрахьийца, 1974 шера — 13835 эзар сома маьхьа аьрахьийца.

Пятилетка тІехььарча шера ювовой коллектив 13900 эзар сомаьн маьхьа продукци аьрахьийца ийца. Планашца ийсийча ю 110 процент ю.

Юкъера лаьрхІаьча ийслагІча интенсивтаьнна хіара шера 11 процент доаладеш валовой продукци аьрахьийца.

Завода керттера продукци электросварильнн машинаш я. Уж хіара шера дукхагІа аьрахьеш.

Ниитта, ДІаоаладеш шера 320315 электросварильнн машинаш аьрахьийца, 1975 шера уж 384000 аьрахьеш лерхІ.

1966 шера деиз кхыча механизмаш дІаьхьаьттеш заводе ший іхьайлоа продукци. Хіара шера дукхагІа а ТІаьхьо экспортаьн продукци.

Аьрахьеш йола электроинструмент дукхагІа хіиннадеш соврІа, цолха яьолиш ер бахьан доладеш дикагІа а хуо изделеш.

1973 шера аьрахьийца ергаьчча процент 61,6 процент цолха изоляци йолаш ер, хІаьта 1974 шера аьрахьийца ергаьчча процент 66,9 процент ю цолха изоляци йолаш.

ДІаоаладеш шера тІаьхьийтта валовой продукци (773 эзар сома маьхьа) дукхьал кхьаьгна.

Из оьсалье дегІаолор бахьан доладеш хиллер.

1975 шера ДІаоаладеш шерал 1285 эзар сома маьхьа дукхагІа валовой продукци аьрахьеш дукхьал кхьаьгна оьсалье лаьхьер бахьан доладеш.

Техически мероприятеш, рационализаторски предложеиш йолаш кхиеьйоаладер, оборудованей дикайта лайна этгар бахьан доладеш хіара 2,07 процент 1974 шера — 3,83 процент кІеиндаьлца.

ДІаоаханна шера прогрессивни технологех дикагІа пайда ийара, производственни процессашца механизацийн автоматизацийн шера 21 мероприятиеш кхьаьннаьхьаьн предприятеш. Цар шера 33,6 эзар сом пайда баьйо.

1975 шера планагІа 12,3 процент лаьхьеташ я кхьаьгнаьн оьсалье. Из віаштІехьоаькхарда дуьхьал техническеи мероприятеш чаьхьхьхар бахьан доладеш. Хіара сома маьхьа аьрахьеца продукцеца ДІаоаладеш 1975 шера 1,2 процент кІеинга лаьхьІаг.

Производстеи эффективность дикхьана торо ду оборудованех бинза пайда эзарг. Кьаьстаьн тоокам тІаьхьийтин лелаьрг оборудованеи ер капитальнин юкъерен ремонт ярца гІулакх. Оборудование болх ца беш йоаккха ка кІеинга. Хіара шера дукхагІа хуо керттера производственни фондаш цхьаьн сомаина аьрахьеш йола продукци.

Керттера производственни фондех пайда дукхагІа эзарах 1974 шера 1970 шерана ийсийна 142,4 процент пайда дукхагІа ийца.

1970 шера 8131 эзар сома маьхьа маьхьала яьккхай продукци. 1974 шера 11406 эзар сома маьхьа маьхьала яьккхар.

ДІаоаханна шера планагІа 2581 эзар сом пайда бе безаш хиннача 2658 эзар сом пайда бир предприяте.

ДІаоаханна шера расчетни рентабельность 33,69 процент хіара сеиз 34,91 процент хиллер.

Уьйх пятилетка тІехььарча шера хьоачашде дезаш хьы а доккхаьгІа дехкаран лаьтт предприятеш коллективна хьаьлаьшка.

ТІехдика кьаьхьагІа ба предприяте болллой шоай пхе шера дехкаран хьоачашдаь литейщикаш Маьлоев Муъарбик, Гиматулин Мубарякша, автоматчик Кузенов Владимир, токарь Мазышев Алихан, иштта кхьбараш я.

И. БАЛКОЕВ,
ГІ. Ахриева цІеранІа Назрановски «Электроинструмент» завода планово-экономический отдела начальник.

Хьинарца сий даьккхар

«ПІецепсом» тоеста, боахамашка кхьаьгнаеш дика воаьшш я Гьолмеский района Старооторгоьска шера ралхаьзаьр лелаьдеча фабрике боьх беш йолча Дуьлаева Дийн цІи. Хіара шера ше ТІаийлу декъаьшш ТІехьхонгІа цо. Кьаьстта хьинарца кхьаьйтад коа тІара оьхьаьхаьш лелаьдеча кхалсара ийслагІча пятилетка ювовой.

Белгалдаьккха доаьІа фабрика хотамашта лаьар ца хиллера ваьна кьаьстта уьйх тІехьарца воотечника Тахаев Абусайн-дер ветеринарин дора Шахтаев Мирзо Солейманен. Из ловІхІаме гІулакх кхочачашдеча царна зоькхца новькостаьл ду Дуьлаева Дийнан — Бурсоева Жийтаьсе. Цудухьа пагаьхь моттиг пийслаьр ваьна доаьІ деанна. Іоьхьаьрн хотам кьаьстта.

Уьйх шера кІьоьалгІа квартале 623 эзар ешу ГІилле лелаьнна СССР Лаьхьеьлаьн Совьета Президиумо УказагІа ДІаьаьхьа шера Іоьтобоьаьнна дукхагІа ДІаьаьхьа кІаьн кийнарен Ерзиковаьн социалистически яьлье толамаш дехаьвьаь вай республикеьча дІаьгІоьнца кьаьстаьчоьнца ТІаьхьаьна Кьаьстаьнна ТІаьхьа Байрахьа орден ешаеш Дуьлаева Дийнна.

Даьлен совьтаьн хьинарг лайдаь кьаьстаьн я уьйх деноьшна Дийн цІи новькостийн.

Уьйх шера хіара хотаьна тІехьара 205 фуьть гуллаь доаьнна Старооторгоьска фабрика ваьнна коллективе. Хіаьта Дийсен цунца дахьаьа кьаьстаьгІа болча комсомолца Бурсоева Яхийтаьсн 230 фуьть гуллаь лаьрхІаьг.

Дика я тІехьа ворогга я кхо ГІа ваьна ший даьаьн конгресеца 19 ешаеш ТІаьхьаьна ТІаьхьа Байрахьа ордена

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДИКАЛ БАХЬАН ДОЛАШ КЪОВСАМ ЛОАТТАБУ «ГАНЦО»

4 апрель — Венгерски Халкъа Республика къаьнд цIей, хортаькъаьлег Дн. 1945 шерра 4 апреле советски бIуьйе фашистки гIаьрахочех цIенаьш му къаньккхий Венгри. ТIехьабоса аграрно - промышленни мохк хинна ВНР 30 шера кооперировани юрта боахам я болаш йола индустриальни республика а хинна дIаоттай. Венгерски заводанна тIаьхьо программий управлени а йолаш йола метаал теда станокаш, турбинаш, генератораш, тепловозаш, автобусаш, грузовикаш, портоен кранаш, телевизораш, искусственни хьоаса. Венгре торгови партнераш да дунен тIаьра 150 хIана дац аьнна дела мехкана. Экспорте кхуьхьийна продукци хьаьш я ТАСС корреспондента репортажа тIа ювцаш йола «Ганц» яха будапештсан заводе я.

БIаь шу гаргга ца хьалхарг1а Будапешта йистте хьалхьий «Ганц» яха венгерски электротехнически завод. ХIаьта хIинна города юкъе хьачучахьчий цуьн корпусаш.

Дирекце зданена хьаТIаоттаг предприяте производственни корпусаш. Сборочни цехе, тIоьнга хIаьн, турбина йоькха хIотоп цIорттигIа дIаьо хьу вортальни крано. Кхоьчачча кхачалца цунна тIехьа хьежаш а лаьтта, социалистически къаьмгаьна бригадаш кулгалгочо Лайош Дунан-Ковача воах:

—Миллионаш форенташ мах ба цу тайнарна агрегата. Мел зе дерзйар хоI шоьна предприятена, чагахьа санна хьаьча хIаманщин брак хиннанларе! ХIаьта, цуьл совгIа, заводе да сий а лохлуургIар...

Венгре а доазол дезьа а тIехьанна лоархIаш я заводо хьаьш йола турбогенераторашн, гидрогенераторашн, электроторашн, силовой трансформаторашн, тайп-тайнара аппаратура, кхийола хIаманш, «Ганц» яхача заводе сий айдаьхь эгтара хьаьха хьаьш йола продукци дика, тешаме хиларо.

Цунахь эзарашн боллохеч латта «Ганца» коллектив кIоарг1а ме йовз дикагIа гIчаьдовл фашизмах мохк мукъабелексачуьл тIехьагIа дIадаьхна тхъьь итт шера заводе хинна хувшамаш.

Кердечен реконструкци яьчен предприяте цехашка латт балка оьсарне лаьхьа йола машинашн, нийса приборашн, социалистически чуловашмиа дахьад болхлочуьн сийленах дола дош. Предприяте гIаьнгIаьнна проблемаш цьаьнн Iомаьр. Уьх гаргга 20 шера «Ганцон» «Электроспосон» цьаьнна дергдолчо баьхкий. Цунна дергдолчо хIаьа цьаьнна кийчийо оаха.

— Советски предприятена оаха леладена буьзаьний дешдо «ранитача комплексо тешаш ду, — аьлар Е. Чмаьре ший хьаьмаьл чакхдоалург, — всжаьрашн оаха заводашна социалистически механий заводашта юкъеьрча отношений кердача тайпо предприятийн дергдолаьрхIаьме дешаш хьоастадаре а цу дахьье йолаш йола дергдолаьрхIаьме дешаш хьоастадаре а цу дахьье предприятийн хьаьрга дуьхьа лоаттабечча хьоесма а дика аьлаьнн еш хилларг.

Е. ПОПОВ,
ТАСС корреспондент.
Будапешт.

ФРГ. «Маннесманрене-верке АГ» яхача концерно, эгтара хьаьлаьрарна. Москви представительствашн хьайийлача фирмо, айхха, корта болаш гIулаьхьан леладу советски аравьарча торгови организацийна.

Уьх карарча шера концерна Мюльгейм-ан Мюнцдельгайм-мерчев шин предприяте хьаьдаьхьх шин даьхьх цIи даьхьа сийла йола продукци Советски Союзе йохьийтаргIа. Уьж я йоькха доаттаг йола турбаш. 1975—1976-ца шерашка цу заводашна советски заказаьнна цу тайнарна турбай 900 эзар тонн дуьрьеш.

СУРТА ТIА: Бременски порте. Советски кема тIа тIаьйотташ латтаьйоькха диаметр йола турбаш.

ТАСС фотохроника.

Гаьнара венгерски юрт

Уьх шера Венгре Iа вIаьлла хуьр а дац аьнна хетар. Январе бIаьстан юкъе санна, юкъ ваьнна хьаьнна бIарстера йола Iедлхан делхача гуразьа ца деи диса хиина балхаш де ярьоьдаьлла тракторашн. Цхьаьбаьхьа цхьаьн февральчу Iуйрийна Iаьно, ший болхьашн дагелехача санна, лай юьргаIа тесхар Маьрош яхача хи йистте гIолла хьаьтуьлучаьнна Фелдеек яхача юртарца цIенош тIеи улишдо тIеи, цIей долаш санна цIена барахьашн дийха кийчбенна нах сихбенна культура цIенгаьнна уьлар ну дийнаьха дIадаьнна юртболаьнна шера итогеса дацьна кооперативна кулгалхочо ергийолна доладаеза лалуьлIар, тхъьь «тхиъ шера хьаьбенаьна ваьнхьга ваьлар, дIадахарна дагадохар дуьхьа.

Баттонера массехк километр мара гаьна аллан Фелдеек яха юрт. 1944 шера 23 сентябре уьхкаьа гIолла венгерски доазоьдаьх тIехьдьлиьнд немецки фашисташ лелхьабь доаха ШоллагIча Украински фронта хьалхара доаьхьош. ХIаьта цул тIеьхьагIа цIьаьн кIира даьнначу гIолла кооперативе яьшагIийолна лаьрхIар даьттаьн доацаш болчь аьхархоша, цхьабаьхьа ергийаш я 80 гектар мара лаьтта даьар чарга. Дергигаш а хIаьна дац аьнна доаьа балхаш ну тIа а кулгIара де деаьш дар— бIаь уьстI цхьа гIовр ярьоьхаме.

Коллективизаци йолчь шерашка кхиметтел лаьттаьнга сатесса болча бедиькаьна а юхьаьнна кхетаьдьалдар кооперативе шоьш физически доала меттеел, духовни доала а кIалхарбоахаш хилар. Кооперативе могаьрга дикагIийола агитатор хилар юкъаьрна хьаьмсагмах, 1949 шера «Дожа» яхача кооперативе хьаьчеьгаш 72 деаьл бар, хIаьта 1956 шера 123 деаьлга дIаьхьаьчар.

1960 ну мехка юрта боахама социалистически эрганоьаьш яь йоала шу дар, Кердача доастама маIан доала дер из Фелдеек яхархошта я.

«Дожа» яхача кооперативе боахаме хIаьнз ялатаьн дIадуьв лаьттаьн бIаь эзар гектар да. Фелдеек яхача юрта кхеа Iалламате тара я цуьнгаIийолна венгерски юртий кхеда — парг1ата вахар долаьш дамыкха тхъьь итт шу юртбоахама производство айгIа дуьхь, хьаьтта кийдаре культура лаьхьийр дуьхь, балха индустриальни методашна йолаьр дуьхь хьаьжамен лоаттабечи дыьхьоаьн дар.

Фелдеекски кооперативе кулгалдеш ва 1944 шера 23 сентябре юрт мукъабоаьккхача дийнаьхь кулгалдеш хинна Иштван Бардаг. Образованера йIалача проиньенер ва из. Нагахь санна из ца шеГаьвраьх дувца аьй доаьхе, ергийа юрт дегIаьвраг дIаьхьоставе йиш боламе вар из. Дуьхьдеца цунна лаьтта, дуьхьабеса ший юртара яьх. ХьаьхьгIа техникуьн цуьа тIехьагIа институтийн а вIаьлаьх, атрооомолаьа болх беш хиннав уьхьаьа Иштван Бардг, хIаьта 1971 шера, ший 27 шу дамийача хана, кооперативе председателлаьа хержаьл. Кулгалхочуьн дикагIа болхама гIулдаьхьашка хьежжа эгтара хьаьлха Советски Союзе йаьхьа, хилдаьна чIоагIлуьш дола экономически йIалаьнна-техническийн буьзамаш хилар.

Комбината продукци мехкарча промышленни объектаьнна, эгтара хьаьлха Советски Союзе я йолаш доазоьл дехьарча мехкашка экспорте кхуьхьаьт.

СУРТА ТIА: комбината хIаьн цехе хьаьл латт этоьнгII электростанцийна лаьрхIа 220 мегаватт яьз болх турбина.

ЧТК—ТАСС сурт.

«Селяне»

Иштта хоза цIи лелаеш я Наурски районе Ноьх-Шедрановски культура цIен вокально - инструментальни ансамбль. Ансамбла доаьхьошкой хьона ба, кхьера ха — 24 шу.

Ансамбла юкъе тайп-тайнара ях ба. Бакъда шарех массавех а цIьа дика оамал йолаш — боарам боашашн дукладеза илли. Ансамбла кулгалхо — Базарбиев Джамал школе лаборантала болх беш ва, Городков Валерийн Деменьканов Тийсан ялат дIаийдеча пункта болхлой, Чийгаев Муса — «Червленский» колхоза комсорг, иштта кхьбарашн а — верриг итт саг.

Дийнаьх болх, хIаьта сайрийна — репетицеш, концерташ.

ДIадахьача шера Шелковскойн Наурски районашкъа гIолла концерташца чакхбаьнаб самодеятельни артисташ концерташ тийннад колхозашка, совхозашка, кIий станциица, студентаашца дешархоштен хьалхашка.

Ансамбла репертуаре да советски, доазоьл дехьарча къаьий композиторий яьлешн ашарашн. Ба ансамбла шоай композитор а—Ягудин Юрий. Ансамбла репертуарца а «Червленские красавицы», «Письмо» яха аьлеш ю музыка хьаьнь да.

ТIеи цу да «Селяне» вIашагIийолна. Кулгалхо дена районе хьалхара мотти лелаеш хьаьоаГа из коллектив.

Дерригга адамаш санна сийлахьча Котелов 30 шу дизарг кийчо еш я ансамбль а.

Шоай репертуара юкъе доаладаьл цар тIема-патриотически, советски, комсомольски, Дьахнах, поэтех дола аьлеш. «Селяне» хIанз а къона я.

Р. ЯНДИЕВА.

РЕСПУБЛИКА ЖУРНАЛИСТСКИ СОЮЗЕ

Шоайла яь лелаеча Налтеречий, Нурска, Шелковски районашкъа журналистийн аьлаьнн совещаний-семинар хилаг «Терская правда» яхача наурски районий газета редакце.

«Терская правда», «Путь к коммунизму», «Строитель коммунизма» яхача газетийн оагIоьн тIа социалистически яьхьа комкомунистически кхетам балаеш дешаш мишта дувц тематически обзор бир республика журналистий Союза правлене члена Я. Н. Байжельбаьма.

Балха опыт дIа-ъьа яйцар совещане даькъа дальцарна.

ЗЕРАТАШ—НАХ ТУВЛАБУ МОТТИГАШ

Вай республике бусалба ди делаберий гIулаьхьан шоай бесл. галонаш йолаш да. Царех цаI да шоай шейхаш лоархIа нах дIабекхача машинашца уж зерате хьаьлар, ноьхьатIан дар.

Бусалба дина календарГа1н шу доаладенача кхоалагIча бетта шийтIаьгIа да пайхамар ваьь да а лерхIаш, из дездара ветдадь да моьлат деагга.

Эгтара хьаьлха моьлат дездеш хиннад маььдиг, цхьаьна хьаьна на ЦуаШ, заьнаьш а деш. Муьльмад пайхамар хестаеш нахмаш а йоьхаш. Цу тайнара из да дездар кхоачам болаш хетинзар дина керте латтарашта. Цунна баьхьаьха хийтар дьнах тешарий чотах кийчдеш, чам болаш деаьа хIама а дуьш из да дездеча. Моьлат, сийлаьна шоай чотах дина дда хIама а кийчдеь хьаьнах чу а бийха моьлат дездаьлмоттиг йовзаш сона. Цхьаьбаьхьа уж массе хана кийча ба наьха чотах моьлат дездеш а царна «хьехан» бе а.

Вай республике моьлат дездеиа ший тайнара бесгалонаш болаш да. Нохчийн, ГIалгIай ну деношка шоаш «еза» лерхIаш йолча моттигашка зерате ух, новкъа а юрташка а дьнна кулгаьчаь йолаш ю, хIаьта Тийркал дехьа лаьттаьчу цуьн жеген доаханген бахьхараш а бусалба нах хиннаб.

Iалламате къиза а маььара а вола из наьха хьаьчаь кьих вахаш хиннав. ХIаьта хIанз а тIехьа болаш да дьнах тешаьча ноьчаштеен гIалгIаьнен юкъе юьхьаьнна доаргIаьн йола нах. Цун кан тIа зерате бахарашн цхьаьа цигара йовлаьхха юкъе а делае, лаьтта а дахььш боагIа, из чу а тесса хий медчаь лазарах воал, кьинюех цIенгу, маьь хуз ялаш.

Иштта дьнах тешараша лоархIаш я Кунта - Хьажий нана, Узун - Хьажа, Денишейх кхьбараш боахка моттигаш, цигa зерате а ухаш. Цу наьа хоI-хьоI, масала, Узун-Хьажах Кьиьбаседа Кавказе дахача хьалхьашта докхка вуьлам даьнинарга а из Советски Iьадала вокхка моастагIа хиннийн а.

Дьнах тешаш баршта «шейхийн» зератех доалаьна эуданех хIара денна дувцар, уж цунах дIахетабар.

М.-Г. ПАРИЖЕВ,
КПСС Нохч - ГIалгIай обкома лектор.

ТЕЛЕ-ВИДЕНИ

8 апрель

I ПРОГРАММА

9.00 — Передачий программе. 9.05 — Боьсбола телевиденин. Iийнийрна гимнастика. 9.20— Кердаьлаьш. 9.30 — «Заьвгалчий творчеста. Сергеймера передача 10.00 — Боьсбола телевиденин. Экрана тIа. 10.30 — «Запаьсной пункт» яха художественни фильм. 13.30 — Передачий программа. 13.55 — Боьсбола телевиденин. «Текам тIабахийн Iалаьмо» яха телевизионна документальни фильмах премьера. 14.25 — «Эрсий поэтте». 15.10 — Шахматни школа. Ловаьнчийн класс. 15.40 — Боьсбола телевиденин. «Поэзия». Венгерски поэтийн стихотворенийн. 16.00 — «ЦIу гIулаьхьан шоаьна хетаьр?» яхача телевизионни документальни фильмах премьера. 17.00 — «Пятилетка гIишлой хьалъеьчь». Передачана чIоьнгIийн хьаьлаьнна ца КПСС Краьсноярски краьйкома секретарь Сизов 17.30 — Боьсбола телевиденин. «Гонка кулгIаьнна». 18.00 — КПСС Аьхой-Мехтановски райкома пропагандаьнна агитаторийн отделе заьвгалаьнна Анжела ваьсгIийнна (ноьчий меттала). 18.10 — Документальни фильм. 18.20 — «Советски халкхо коргатоьхьаьнна йовзийна йоьтташ хьоесам». КПСС обкома лектор Яковлев выступленин. 18.30 — Миллионий ленинский комсомолетте. Дунен хьалхьашта юкъеьра кхоьчам мелодаьнан социальни проьгес дегIаьнна «Iеьхьа лоаттабечьаьсан. Передачане ювцаьш хьаьлаьнна ца СССР Iьмай Академе кхайкадийр наьха, ну дахьье кеайвозьон тIа.

Цу тайнара, хIанз фильмаьга хьежжаьчу тIехьагIа, оаш оашош а хьетадьь хьаьа деза «еза» моттигаш лаьрхIаьрх, зерате ахарах, цигга цигга уьхьаьн болча дмнах тешарашта хьаьлаьа цхьаьхьа а пайда ца хилар. Цуьл совгIа, боьхьонца уйла йича, из генне хIама хилар а. Зерате ахарг толхабу саг сахьстем, уйла хардаьлаьр ростаьш, ший низах тешам боабу, хьинар лооду, доацаш доаьчи хIамаех тешаьу, Iилманна каргIаьлаьнарашн, знаьнен. Iаьдаьна нийий кхайеьнаьш йовзаьра юхьаьет, дина керте латтарашта каравут.

Цудухьь вай декхар да дыьна. Ненашта баршта «шейхийн» зератех доалаьна эуданех хIара денна дувцар, уж цунах дIахетабар.

М.-Г. ПАРИЖЕВ,
КПСС Нохч - ГIалгIай обкома лектор.

4 апрель

I ПРОГРАММА

6.00 — Передачий программе. 9.05 — Боьсбола телевиденин. Iийнийрна гимнастика. 9.20 — Кердаьлаьш. 9.30 — Боьсбола телевиденин. «Говна кулгаьн». 10.00 — «Нечьаьсот нийдаьл яьх». Художественни фильм. 11.25 — Боьсбола телевиденин. Фенчучка хьаьлаьн а лелаеш Венгерски кьама филармоне оркестр дIаьлоьх. 12.00 — «Хьаьмсаьнна». Программа проькьаьна. Фашизмах Венгри мукъьх. яьхьха 30 шу дизарга. Будапештера товиьсаьнна. 14.00 — Боьсбола телевиденин. Документальни фильмах программа. 14.35 — Литературни программа. Венгерски поэтийн «Сан ченнерстетаьнна» яха художественни фильм премьера. 16.30 — Боьсбола телевиденин. «Объектив». 17.00 — Дешарашн ваьсстеча фестивалеьнна. № 6 болча ваьсгIийнна. 18.00 — Ленинграьдерийн ойсий заьвгалаьнна. Ленинграьдерийн ойсий заьвгалаьнна. Ленинграьдерийн ойсий заьвгалаьнна «Сеча». Фабоика «Калинин» совета вийдеьстаьна Мальгостовой Галина. (ноьчий меттала). 18.— Боьсбола телевиденин. Венгерски Халкъа Республика тешаьнна ца ювгаьн